

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 562 din 16 august 2007

HOTĂRÂREA
din 4 august 2005
în Cauza Stoianova și Nedelcu împotriva României
(Cererile nr. 77.517/01 și 77.722/01 conexe)

Strasbourg

În Cauza Stoianova și Nedelcu împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii B.M. Zupancic, președinte, J. Hedigan, C. Bîrsan, doamnele M. Tsatsa-Nikolovska, R. Jaeger, domnii E. Myjer, David Thor Björgvinsson, judecători, și domnul V. Berger, grefier de secție,

după ce a deliberat în Camera de consiliu la data de 5 iulie 2005,

pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află două cereri (nr. 77.517/01 și 77.722/01) îndreptate împotriva României, prin care 2 cetățeni ai acestui stat, domnii Dorel Stoianova și Claudiu Nedelcu (*reclamanții*), au sesizat Curtea la data de 4 aprilie 2001 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanții sunt reprezentați de domnul I. Lazar, avocat în București. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat prin agentul sau, doamna R. Rizioiu, subsecretar de stat.

3. La data de 3 februarie 2004, Curtea a hotărât să conexeze cererile, le-a declarat parțial inadmisibile și a comunicat Guvernului capătul de cerere privind durata procedurii. Prevalându-se de art. 29 alin. 3 din Convenție, Curtea a hotărât să se pronunțe în același timp asupra admisibilității și asupra fondului.

IN FACT

A.Împrejurările cauzei

4. Reclamanții s-au născut în 1974 și, respectiv, 1975 și locuiesc în București.

1. Urmărirea penală inițială împotriva reclamanților

5. În urma unui incident ce a avut loc la data de 17 martie 1993, în cursul căruia lui C.D. i s-au sustras bijuterii în timp ce sau după ce a fost imobilizat cu lovituri de pumn de către un grup de persoane, reclamanții au fost prinși și arestați preventiv la data de 14 aprilie 1993.

6. Prin rechizitoriul din 10 iunie 1993 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București, reclamanții au fost trimiși în judecată pentru tâlhărie, infracțiune pedepsită de art. 211 alin. 1 din Codul penal.

7. Prin Sentința din 24 noiembrie 1993, aceștia au fost achitați și puși în libertate, instanța considerând că faptele pentru care parchetul efectuase urmărirea penală împotriva lor nu le puteau fi imputate.

8. În urma apelului introdus de către parchet, Tribunalul Municipiului București a constatat, prin Hotărârea din 12 iulie 1994, că actele de urmărire penală efectuate de parchet sunt lovite de nulitate absolută. Prin urmare, a anulat Sentința din 24 noiembrie 1993 și a trimis cauza în fața parchetului. Tribunalul a observat în mod special că măsurile parchetului în privința reclamanților fuseseră luate în absența unui avocat și că, în plus, parchetul omisese în cursul anchetei să interogheze anumiți martori și să analizeze anumite fapte esențiale care erau susceptibile să conducă la identificarea autorilor incidentului din 17 martie 1993.

9. Această decizie a rămas definitivă după ce a fost confirmată de Curtea de Apel București prin Decizia sa din 27 octombrie 1994, în urma căreia urmărirea penală a fost redeschisă de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București.

10. Prin Ordonanța din 11 noiembrie 1997, procurorul N.O. a dispus scoaterea de sub urmărire penală a reclamanților. În ordonanța sa, acesta a declarat că, deși faptele reproșate de către victima C.D. erau reale, nu existau dovezi care să permită să se stabilească într-un mod indiscutabil faptul că reclamanții sunt răspunzători de acestea. În plus, procurorul a subliniat faptul că s-a scurs un mare interval de timp de la incidentul incriminat și a solicitat organelor de poliție să claseze dosarul.

11. Această decizie a fost comunicată de către parchet reclamanților, la cererea acestora, prin adresele din 11 martie și 4 decembrie 1998.

2. Redeschiderea urmăririi penale

12. La data de 12 mai 1999, procurorul-șef al Parchetului de pe lângă Tribunalul București a infirmat Ordonanța din 11 noiembrie 1997 și, întemeindu-se pe art. 220 și 270 din Codul de procedură penală (CPP), a dispus redeschiderea urmăririi penale împotriva reclamanților pentru tâlhărie și pentru instigare la mărturie mincinoasă, infracțiuni pedepsite de art. 211 și, respectiv, 260 din Codul penal. Parchetul a considerat că decizia parchetului

ierarhic inferior nu era conformă cu probele administrate în dosar și că, în plus, urmărirea desfășurată de acest parchet nu era completă, deoarece nu s-au efectuat mai multe acte de urmărire, cum ar fi confruntarea autorilor prezumați în prezenta avocaților lor și audierea anumitor martori.

13. La data de 26 mai 2000, un polițist care efectuase ancheta cu privire la acuzațiile aduse reclamanților a solicitat parchetului încetarea urmăririi penale.

14. La data de 9 februarie 2001, parchetul a trimis dosarul de anchetă aceleiași secții de poliție. Între 27 aprilie și 30 noiembrie 2001 nu a fost efectuat niciun act de procedura. La data de 14 ianuarie 2002, dosarul a fost trimis de către poliție la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București. La data de 7 octombrie 2002, parchetul a trimis cauza secției de poliție pentru că aceasta să continue ancheta în privința reclamanților.

15. În 2003 și 2004, organele de urmărire penală au convocat în mai multe rânduri reclamanții, partea vătămată și mai mulți martori pentru a-i interoga din nou despre incidentul ce a avut loc la data de 17 martie 1993 (paragraful 5 de mai sus). Din documentele furnizate rezultă că martorii au refuzat să dea curs acestor convocări pe motiv că nu-și mai amintesc faptele despre care parchetul dorea să-i interogheze.

16. Prin Ordonanța din 21 aprilie 2005, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a constatat că termenul de prescripție specială aplicabil în cazul răspunderii penale a reclamanților, și anume 12 ani luând în considerare pedeapsa maximă aplicabilă pentru infracțiunea de tâlhărie, expirase în data de 17 martie 2005. Prin urmare, a dispus încetarea urmăririi penale.

B.Dreptul intern pertinent

Codul de procedură penală cuprinde următoarele prevederi pertinente:

Articolul 220

„Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de urmărire penală nu este data cu respectarea dispozițiilor legale, o infirmă motivat.”

Articolul 270

Urmărirea penală este reluată în caz de (...) redeschidere a urmăririi penale.

Articolul 273

„1. Redeschiderea urmăririi penale în cazul în care s-a dispus încetarea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire are loc dacă ulterior se constată că nu a existat în fapt cazul care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia încetarea sau scoaterea de sub urmărire.

2. Redeschiderea urmăririi penale se dispune de procuror prin ordonanța.”

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 6 alin. 1 din Convenție

17. Reclamanții pretind că durata procedurii îndreptate împotriva lor începând din data de 14 aprilie 1993 a încălcat principiul „termenului rezonabil”, așa cum este el prevăzut la art. 6 alin. 1 din Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea (...) într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

18. Guvernul nu se opune acestei teze și lasă decizia la latitudinea Curții. Sprijinindu-se pe jurisprudența Curții, acesta susține totuși că perioada care poate fi luată în considerare a început să curgă la data de 12 mai 1999, data la care s-a redeschis urmărirea penală împotriva reclamanților, și că, prin urmare, a durat aproximativ 6 ani.

19. Curtea constată că urmărirea penală îndreptată împotriva reclamanților cuprinde două etape distincte. Prima a început la 14 aprilie 1993 cu arestarea și plasarea în detenție a reclamanților și s-a terminat la data de 11 noiembrie 1997, data la care procurorul N.O. a dat o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală. Cea de-a doua a început la 12 mai 1999, data la care parchetul a dispus redeschiderea urmăririi penale, și s-a terminat la data de 21 aprilie 2005 cu încetarea urmăririi penale dispusă de parchet.

20. Curtea nu poate accepta argumentele Guvernului conform cărora prima etapă nu poate fi luată în considerare în sensul art. 6 alin. 1 din Convenție. Aceasta consideră că Ordonanța de scoatere de sub urmărire penală data de procurorul N.O. la data de 11 noiembrie 1997 nu poate fi considerată că punând capăt urmăririi penale împotriva reclamanților din moment ce ea nu constituia o decizie internă definitivă (vezi, *a contrario*, *Löffler împotriva Austriei*, nr. 30.546/96, § 19 primul alineat în fine, 3 octombrie 2000). În această privință trebuie constatat că parchetul avea, în baza art. 270 din Codul de procedură penală, competența de a anula o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală și de a redeschide urmărirea penală, fără să fie ținut de vreun termen.

Or, pentru procuror nu era vorba de o simplă posibilitate teoretică de a redeschide procedura (a se vedea, *a contrario*, *Withey împotriva Regatului Unit* (dec.), nr. 59.493/00, CEDO 2003-X). Parchetului îi era îngăduit să redeschidă urmărirea penală fără a fi obligat să solicite autorizația vreunei instanțe naționale, care să fie obligată să analizeze temeinicia cererii pentru a verifica, de exemplu, dacă redeschiderea cauzei nu era inechitabilă și dacă timpul scurs de la decizia de încetare a anchetei nu era excesiv (vezi, *a contrario*, *Withey*, citată mai sus). Curtea nu poate ignora, în acest sens, faptul că procurorii români, acționând în calitate de magistrați ai Ministerului Public, nu îndeplinesc condiția de independență față de executiv [*Vasilescu împotriva României*, Hotărârea din 22 mai 1998, Recueil des arrêts et décisions (Culegere de hotărâri și decizii) 1998-III, p. 1075, §§ 40-41, și *Pantea împotriva României*, nr. 33.343/96, §§ 238-239, CEDO 2003-VI]. În plus, redeschiderea urmăririi penale

a fost dispusă pe motiv că ancheta inițială nu fusese completă (paragraful 12 de mai sus). Or, aceste carențe ale autorităților nu erau imputabile reclamantilor și nu trebuie așadar să-i pună într-o situație defavorabilă.

În sfârșit, Guvernul nu a demonstrat că reluarea urmăririi penale încheiate printr-o ordonanță a procurorului are un caracter excepțional (vezi, a contrario, *Withey*, citată mai sus).

21. Perioada pe care Curtea va trebui să o ia în considerare pentru a-i analiza compatibilitatea cu cerințele art. 6 alin. 1 din Convenție se întinde așadar de la 20 iunie 1994, data la care recunoașterea dreptului de recurs individual de către România a început să producă efecte, până la 11 noiembrie 1997, precum și de la 12 mai 1999 până la 21 aprilie 2005. Așadar, această perioadă a durat în total 9 ani și 4 luni.

A. Asupra admisibilității

22. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit neîntemeiat în sensul art. 35 alin. 3 din Convenție. În plus, Curtea constată că nu este afectat de niciun alt motiv de inadmisibilitate.

B. Pe fond

23. Curtea reamintește faptul că caracterul rezonabil al duratei unei proceduri se apreciază în funcție de circumstanțele cauzei și luând în considerare criteriile consacrate de jurisprudența Curții, în special complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și cel al autorităților competente (vezi, printre multe altele, *Pélissier și Sassi împotriva Franței* [MC], nr. 25.444/94, § 67, CEDO 1999-II). De asemenea, Curtea reamintește ca, în materie penală, dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil are ca obiect tocmai evitarea „ca o persoană inculpată să rămână prea mult în incertitudine cu privire la soarta sa” (*Stögmüller împotriva Austriei*, Hotărârea din 10 noiembrie 1969, seria A nr. 9, p. 40, § 5).

24. Curtea a examinat în mai multe reprize cauze care au ridicat probleme similare celei care se pune în cauza de față și a conchis că a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție (vezi *Pélissier și Sassi*, citată mai sus).

25. După ce a analizat toate elementele ce i-au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a expus niciun fapt și niciun argument care să poată duce la o concluzie diferită în cauza de față. Ținând cont de jurisprudența sa în materie, Curtea consideră că, în speță, durata procedurii litigioase este excesivă și nu corespunde cerinței unui „termen rezonabil”. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție.

II. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

26. Conform prevederilor art. 41 din Convenție,

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A.Prejudiciul

27. Reclamanții solicită fiecare 100.000 dolari americani (USD) pentru prejudiciul moral pe care l-au suferit din cauza ilegalității detenției lor provizorii și a duratei procedurii îndreptate împotriva lor.

28. Guvernul contestă aceste pretenții, pe care le consideră excesive.

29. Curtea relevă că singurul fundament ce trebuie reținut pentru acordarea unei reparații echitabile constă, în cauza de față, în faptul că durata procedurii litigioase îndreptate împotriva reclamanților este excesivă și nu respectă cerința unui „termen rezonabil” (paragraful 25 de mai sus). Curtea consideră că reclamanții au suferit un prejudiciu moral cert. Statuând în echitate, acordă fiecăruia 3.500 euro în acest sens.

B.Dobânzile moratorii

30. Curtea consideră potrivit că rata dobânzii moratorii să se bazeze pe rata dobânzii facilității de preț marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
IN UNANIMITATE,

1. declară admisibil restul cererilor;

2. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție;

3. hotărăște:

a)ca statul pârât să plătească fiecărui reclamant, în cel mult 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, conform art. 44 alin. 2 din Convenție, 3.500 euro (trei mii cinci sute euro) pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit;

b)ca, începând de la expirarea termenului respectiv și până la plata efectivă, aceasta sumă să fie purtătoare de dobândă simplă, a cărei rata să fie egală cu cea a facilității de preț marginal a Băncii Centrale Europene, aplicabilă în această perioadă, majorată cu trei puncte procentuale;

4. respinge cererea de reparație echitabilă pentru surplus.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 4 august 2005 în conformitate cu art. 77 alin. 2 și 3 din Regulament.

Boštjan M. Zupancic,

președinte

Vincent Berger,

greffier